

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งปากมดลูกระดับปฐมภูมิของคู่สามีภรรยา



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)  
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข  
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล  
พ.ศ.2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล  
Copyright by Mahidol University

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกในระดับปฐมภูมิของคู่สามีภรรยา

PREDICTORS OF BEHAVIORS IN PRIMARY PREVENTION OF CERVICAL CANCER AMONG COUPLES

สุวภัทร นักรู้กำพลพัฒน์ 5037027 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : วิชา เทียงธรรม, ส.ด. (การพยาบาลสาธารณสุข), อาภาพร เฝ้าวัฒนา, Ph.D. (NURSING), สุธรรม นันทมงคลชัย, ปช.ด.(ประชากรศาสตร์)

บทคัดย่อ

การวิจัยภาคตัดขวางเพื่อการทำนายพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกในระดับปฐมภูมิของคู่สามีภรรยา จำนวน 348 คู่ สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติไค-สแควร์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มภรรยา มีพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกในระดับปานกลาง(ร้อยละ 84.2) พบว่า ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเรื้องปากมดลูก ทักษะคิดต่อการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูก การเข้าถึงบริการทางสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมของพยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกในระดับปฐมภูมิในภรรยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p\text{-value} < .05$ ) ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเรื้องปากมดลูก ทักษะคิดต่อการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูก การเข้าถึงบริการทางสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัว สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกในระดับปฐมภูมิในภรรยาได้ร้อยละ 31.9 ( $p\text{-value} < .001$ ) ส่วนในกลุ่มสามีพบว่า มีพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกในระดับต่ำ (ร้อยละ 54) และพบว่า ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเรื้องปากมดลูก ทักษะคิดต่อการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูก การเข้าถึงบริการทางสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัว และ การสนับสนุนทางสังคมของพยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกในระดับปฐมภูมิในสามีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p\text{-value} < .05$ ) ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ทักษะคิดต่อการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูก การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัว สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกในสามีได้ร้อยละ 12.6 ( $p\text{-value} < .001$ )

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ ควรส่งเสริมการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกให้ทั้งภรรยาและสามี โดยเน้นการให้ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเรื้องปากมดลูก ปรับเปลี่ยนทักษะคิดต่อการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูก สนับสนุนการมีส่วนร่วมของสามีและภรรยาต่อการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูก โดยพยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้ให้การสนับสนุน และเพิ่มช่องทางเพื่อให้มีการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ในด้านการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกทางสื่อต่าง ๆ ที่เข้าถึงได้ง่ายได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์

คำสำคัญ : การป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูกระดับปฐมภูมิ / คู่สามีภรรยา / การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัว / ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเรื้องปากมดลูก / ทักษะคิดต่อการป้องกันมะเร็งเรื้องปากมดลูก

**PREDICTORS OF BEHAVIORS IN PRIMARY PREVENTION OF CERVICAL CANCER AMONG COUPLES**

SUVAPAT NUKRUKUMPHONPHATN 5037027 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE : WEENA THIANGTHAM, Dr. P.H. (PUBLIC HEALTH NURSING), ARPAPORN POWWATTANA, Ph.D. (NURSING), SUTHAM NANTHAMONGKOLCHAI, Ph.D. (DERMOGRAPHY)

**ABSTRACT**

This cross sectional study was initiated to assess the predictors of behaviors in primary prevention of cervical cancer among 348 couples by Stratified Random Sampling. The data were collected by using questionnaires, and data analysis was done by using descriptive statistics, Chi-square test, Pearson's product moment coefficient and multiple regression analysis.

The results of the study indicated the following: among the wife group, there was a "moderate" level of primary prevention behavior of cervical cancer (84.2%): Significant relationships were found between knowledge of cervical cancer, attitude to prevention of cervical cancer, access to health services, social support from family, social support from nurses and public health personnel, and primary prevention of cervical cancer of the sampled wives ( $p$ -value  $< 0.05$ ). The result of the multiple regression analysis showed that knowledge of cervical cancer, attitudes to prevention of cervical cancer, access to health services, and family's social support could be used to predict primary prevention of cervical cancer among the wife-group by 31.9 percent ( $p$ -value  $< .001$ ). Among the husband group, the following results were indicated: there was a "low" level of primary prevention behavior of cervical cancer (54.0%): significant relationships were found between knowledge of cervical cancer, attitude to prevention of cervical cancer, access to health services, social support from family, social support from nurses and public health nurses, and primary prevention behavior of cervical cancer of the sampled husbands ( $p$ -value  $< 0.05$ ). The result of the multiple regression analysis showed that attitudes to prevention of cervical cancer and family's social support could be used for primary prevention of cervical cancer among the husband group by 12.6 percent ( $p$ -value  $< .001$ ).

The conclusions of the study results suggest the following recommendations prevention of cervical cancer should be promoted among both wives and husbands by emphasizing and encouraging enhanced knowledge levels, modification of attitudes, promoting the participation of husbands and wives with cervical cancer public health personnel, as well as increasing the channels for couples to access medical services and the promulgation of cervical cancer prevention through various media such as radio and television.

**KEY WORDS :** CERVICAL CANCER PRIMARY PREVENTION / COUPLES / FAMILY SOCIAL SUPPORT/ KNOWLEDGE OF CERVICAL CANCER / ATTITUDE TO PREVENTION OF CERVICAL CANCER

144 pages